

JAVASLAT

Wattay-Teleki kastély

a Pomázi Települési Értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Könczöl Dánielné
(személy/intézmény/szervezet/vállalkozás)

Kelt: Pomáz, 2020. május 20.

a javaslattevő aláírása:

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve, címe:

Pomáz Barátai Társaság 2013 Pomáz, lappa Vidor utca 2.

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: *Könczöl Dánielné*

Levelezési cím:

Telefonszám:

E-mail cím:

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: *Wattay-Teleki kastély*

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: (csak egy jelölhető)

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	
-

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: *Pomáz, Templom tér 3.*

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
-

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A közel 300 m magas Meselia hegy keleti lejtőjén emelt Wattay- Teleki kastély, mintegy 250 évvel visz vissza Pomáz történetében, hirdetve, hogy valaha ez a hely földesurának, Wattay Pálnak volt a lakhelye és birtokainak a központja. Az impozáns barokk épület árkádos tornácáról a messzire kalandozó tekintet tiszta időben ellát a folyón túlra, és Dunakeszi magas épületeinek látványán állapodik meg.

a javaslattevő aláírása:

Az építtető eredetileg, részben, vagy egészen borháznak szánta, ezért van a kastély alapterületén is túlnyúló, lovas fogattal is járható, kétszintes pincéje, mely alkalmas volt arra, hogy a Wattay dominium kiterjedt szőlőbirtokainak termését befogadja. Falának alapja méteres vastagságú, tekintélyes magasságú padlása pedig termények tárolására szolgált. Földszintjén hivatali és lakószobák sorakoztak, s a családi tanácskozássra alkalmas tágas helyisége, a könyvtár szoba. A protestáns földesúr a kastély egyik szobájában adott helyet a református istentisztelet megrendezésére. Homlokzatán kőkeretes családi címer, benne az építés dátuma: 1772. A valaha volt szobrokkal díszített barokk parkból mára a két pavilon maradt a négyszögletes udvar két sarkában.

A 19. század elejétől a Telekiek birtokolták, de nem lakták, csupán javításokat végeztek rajta, hogy megmentsék az értékes épületet a teljes pusztulástól. A helyi köztudatban mélyen gyökerezik a legenda, hogy gr Teleki József – a történész és reformkori politikus – ennek a kastélynak a falai között írta a Hunyadiakról szóló terjedelmes történelmi munkáját. A kastély szomszédságában álló intézői lakásnak olyan nevezetes vendégei voltak mint Petőfi Sándor és barátja Vahot Imre és a Bach-korszak idején menedéket nyújtott a Vahot család tagjainak.

Mai formáját 1927 és 1930 között nyerte el, amikor gr Teleki József és ifjú felesége ide költözött és Pomázon élt 1956 novemberéig. A kastély tatarozási terveit ekkor Leixner bécsi építész készítette, a munkálatokat Moldoványi és Ledvinka építészek felügyelték. Az átalakítás során, a barokk elemek megtartása mellett – eklektikus elemekkel gazdagodott az épület. Az intézői lakás elbontásának anyagából az északi oldalon terasz épült, a főbejárat elé lépcsősor került, s az ellentétes oldalon, a bejárat fölé helyezték el a Teleki család címerét. A lépcsőzetes parkot az ifjú pár tervei szerint alakították ki. A II. világháborúban nem szenvedett kárt. Pincéje menedéket nyújtott a helyi lakosságnak és a család rokonainak, ismerőseinek. A svéd vöröskereszt védelme alatt állt.

Az orosz megszállás idején katonai parancsnokság szállásolt be, ekkor belső berendezése teljesen elpusztult, majd a Save the Children Fund árva gyermekeket helyezett el benne. 1960-ban a Műemléki Felügyelőség I. osztályú műemlékké nyilvánította. A Pest Megyei Gyermekvédelmi Központ használatába volt 30 éven keresztül. Ekkor stílusrontó átalakításokat végeztek rajta, amit az EU támogatásával finanszírozott legutóbbi felújítás alkalmával távolítottak el.

A helyi lakosság 1990 után vehette birtokba, s ettől kezdve Pomáz zenei életének a központjává vált mint „Kórus Kastély”. A Teleki család leszármazottai ehhez jelentős adománnyal járultak hozzá. Ennek tiszteletére kapta az itt lévő Alapfokú Művészeti Iskola a Teleki-Wattay nevet. Ez az iskola kapta meg a volt gyermekvédő központ hivatali helyiségeit. Benne rangos zenei rendezvények vannak. Minden évben visszatérő nemzetközi hírű program György Ádám zongora akadémiaja.

A tetőtérben kialakított apartmanok és az étterem mint kastély szálló alkalmas hely ünnepi rendezvények lebonyolítására. A parkot szökőkút díszíti.

a javaslattevő aláírása:

Néhány éve visszatért a múlt, a Wattay leszármazottak lehetőséget kaptak családi ereklyéik bemutatására, s emlékszobát rendeztek be a Wattay szobában. Itt működik és rendszeresen itt tartja rendezvényeit a Wattay Nemzetség Hagyományörző Egyesülete.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

A Wattay –Teleki család története összefonódott a környék történelmével. A kastélyt 1960-ban a Műemléki Felügyelőség I. osztályú műemlékké nyilvánította.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források stb.)

- *Tóth Ferenc: Pomáz történeti forrásai I-II*
- *Bikár Fedóra: Luppá Péter és úti kalandjai*
- *Dr Szilárdfy Zoltán: Családtörténeti FÉNYképeskönyv*
- *Dr Szilárdfy Zoltán –Juhász István: Egy pomázi iparművész képes feljegyzései(Pomáz, 2001)*
- *Pest megye műemlékei (Akadémiai kiadó 1958)*
- *Dr Laszlovszky J., Borbélyné Radics I.,Könczöl Dánielné: Pomáz)Pomáz Önkorm. 2001)*

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe (ha van):

<http://www.telekikastelyszallo.hu/home>

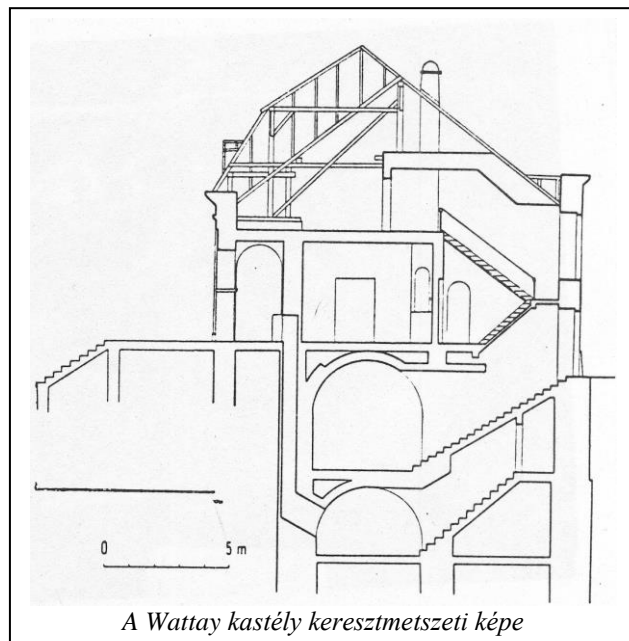
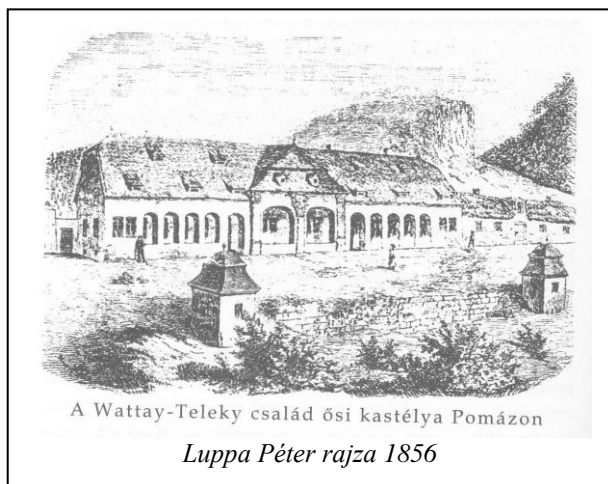
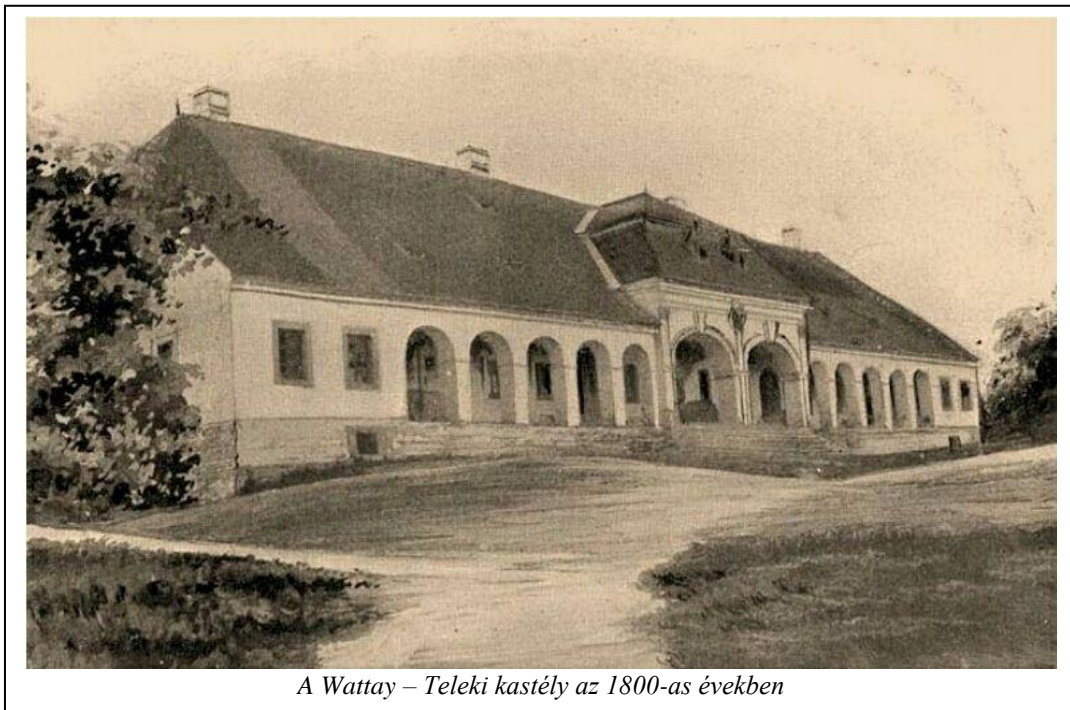
Kelt: Pomáz 2020. május 20.

a javaslattevő aláírása:

III. KÖTELEZŐ MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális- dokumentációja

a javaslattevő aláírása:

*A gazdatiszti lakás, ahol többek közt a Vahot család tagjai is menedékre leltek.
(Pomáz egyetlen középkori épülete volt)*

A képet a pomázi iparművész Szilárdfyné Szalai Margit festette, aki akorábbi gazdatiszt Osztroloczky Pál unokája volt.

A kastély mai képe

2. sz. melléklet: A Htv. 1. § (1) bekezdés i) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

A kastélyt 1960-ban a Műemléki Felügyelőség I. osztályú műemlékké nyilvánította. A kastély története összefonódott a pomázi lakosság történelmével. A még élő Wattay-Teleki leszármazottak minden évben visszatérnek ide családi találkozóra.

2. sz. melléklet: A javaslatához csatolt fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Csatolt képek:

 gazdatiszti_lakas.jpg	JPG fájl	646 KB
 Kastely_foto.jpg	JPG fájl	483 KB
 kastely_keresztmetszet.jpg	JPG fájl	182 KB
 LuppaP_rajz1856.jpg	JPG fájl	281 KB
 SzM_Wattay_kastely1921..jpg	JPG fájl	626 KB
 Teleki_cimer_Pomaz_kastely_utcai_homlokzata...	JPG fájl	459 KB
 Wattai_cimer.JPG	JPG fájl	78 KB
 Wattay_kastely_regi.jpg	JPG fájl	80 KB

Csatolt video:

Pomáz TV 2599 teljes adás – 2 óra 22perctől 2:58-ig

Nyilatkozat

Alulírott, **Könczöl Dánielné** nyilatkozom, hogy a Javaslat a „Wattay – Teleki kastély” Pomázi Települési Értéktárba történő felvételéhez című adatlap, valamint annak mellékletét képező, a javaslatban szereplő nemzeti értékről készített fotók / multimédiás anyagok a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján feladattal felruházott szervezetek által térítésmentesen felhasználhatók. Tudomásul veszem, hogy ez a nyilatkozatom nem visszavonható.

Pomáz, 2020.év május 20.

a javaslattevő aláírása:

alírás

a javaslattevő alírása:

